

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลหันตะเภา
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

องค์การบริหารส่วนตำบลหันตะเภา อำเภอวังน้อย
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

๐ ๓๕๙๕ ๑๒๙๓

คำนำ

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ หรือ Integrity and Transparency Assessment หรือที่เรียกว่าการประเมิน ITA ถือเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐเครื่องมือหนึ่ง โดยเป็นเครื่องมือในเชิงบวกที่มุ่งพัฒนาระบบราชการไทยในเชิงสร้างสรรค์มากกว่ามุ่งจับผิด เปรียบเสมือนเครื่องมือตรวจสุขภาพองค์กรประจำปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐทั่วประเทศได้รับทราบถึงสถานะและปัญหา การดำเนินงานด้านคุณธรรมและความโปร่งใสขององค์กร ผลการประเมินที่ได้จะช่วยให้หน่วยงานภาครัฐสามารถนำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานการให้บริการสามารถอำนวยความสะดวกและตอบสนองต่อประชาชนได้ดียิ่งขึ้น โดยเกณฑ์การประเมินจะมีการประเมินในด้านการประเมินความเสี่ยงเพื่อป้องกันการทุจริต โดยเป็นการประเมินความเสี่ยงของการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต

องค์การบริหารส่วนตำบลหันตะเภา จึงได้ประเมินความเสี่ยงในการดำเนินงานหรือการปฏิบัติหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตและมีมาตรการในการป้องกันความความเสี่ยงการทุจริตเพื่อยกระดับการดำเนินงานในด้านคุณธรรมและความโปร่งใสของหน่วยงานต่อไป

องค์การบริหารส่วนตำบลหันตะเภา ๒๕๖๖

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๖

วัตถุประสงค์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต และประพจน์มิชอบ

มาตรการป้องกันการทุจริตสามารถช่วยลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตในองค์กรได้ ดังนั้น การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริตและประพจน์มิชอบจะสามารถช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างความจิตสำนึกและค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มี การทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิด ความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ เพราะ ได้มีการเตรียมการ ป้องกันล่วงหน้า ไว้โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งไม่ใช้การเพิ่มภาระงาน แต่อย่างใด ดังนั้นการประเมินความเสี่ยงการทุจริต จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐมีมาตรการหรือ แนวทางในการบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการ ทุจริตเชิงรุกที่มีประสิทธิภาพต่อไป

การประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต

มาตรการป้องกันการทุจริตและประพจน์มิชอบสามารถลดความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต ในองค์กรได้ ในการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริตและประพจน์มิชอบ การออกแบบและการปฏิบัติงานตาม มาตรการการควบคุมภายในที่เหมาะสมจะช่วยลดความเสี่ยงด้านการทุจริต ตลอดจนการสร้างความจิตสำนึกและ ค่านิยมในการต่อต้านการทุจริตให้แก่บุคลากรขององค์กรถือเป็นการป้องกันการเกิดการทุจริตในองค์กร ทั้งนี้ การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงมาใช้ในองค์กรจะช่วยให้เป็นหลักประกันในระดับหนึ่งว่าการดำเนินการของ องค์กรจะไม่มี การทุจริต หรือในกรณีที่พบกับการทุจริตที่ไม่คาดคิดโอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กร อื่นหรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินความ เสี่ยงมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าโดยให้ เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำไม่เป็นการเพิ่ม ภาระงานวัตถุประสงค์หลักของการประเมินความเสี่ยงการทุจริต เพื่อให้องค์กรมีมาตรการ ระบบ หรือแนวทางใน การบริหารจัดการความเสี่ยงของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตซึ่งเป็นมาตรการป้องกันการทุจริตเชิงรุก ที่มีประสิทธิภาพ

กรอบหรือภาระงานในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

Corrective : แก้ไขปัญหาที่เคยรับรู้ว่าจะเกิด สิ่งที่มีประวัติอยู่แล้วทำอย่างไรจะไม่ให้เกิดซ้ำอีก

Detective : เฝ้าระวัง สอดส่อง ติดตามพฤติกรรมเสี่ยง ทำอย่างไรจะตรวจพบต้องสอดส่อง ตั้งแต่แรก ตั้งข้อบ่งชี้บางเรื่องที่น่าสงสัยทำการลดระดับความเสี่ยงนั้นหรือให้ข้อมูลเบาะแสแก่ผู้บริหาร

Preventive : ป้องกัน หลีกเลี่ยง พฤติกรรมที่นำไปสู่การสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำผิด ในส่วนที่ พฤติกรรมที่เคยรับรู้ว่าจะเคยเกิดมาก่อน คาดหมายได้ว่ามีโอกาสสูงที่จะเกิดซ้ำอีก (Know Factor) ทั้งที่รู้ว่าทำไป มี ความเสี่ยงต่อการทุจริตจะต้องหลีกเลี่ยงด้วยการปรับกระบวนการทำงานใหม่ไม่เปิดช่องว่างให้การทุจริตเข้ามาได้

Forecasting : การพยากรณ์ประมาณการสิ่งที่จะเกิดขึ้นและป้องกันป้องปรามล่วงหน้า ประเด็นที่ไม่คุ้นเคยในส่วนที่เป็นปัจจัยความเสี่ยงที่มาจากการพยากรณ์ประมาณการล่วงหน้าในอนาคต (Unknown Factor)

พฤติกรรมและปัจจัยที่นำไปทำให้เกิดการทุจริต

ปัจจัยที่นำไปสู่การทุจริตจะประกอบไปด้วย ๓ ปัจจัยหลัก ดังนี้

๑. Pressure /Incentive แรงกดดันหรือแรงจูงใจ ซึ่งอาจจะมาจากความยากจน ความจำเป็นต้องใช้เงินการติดการพนัน การทำผลงานที่ต้องการให้บรรลุเป้าหมาย หรืออาจเกิดจากความต้องการส่วนตัว อยากเลียนแบบคนอื่น เช่น ใช้ของแบรนด์เนม ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เป็นต้น

๒. Opportunity โอกาส ซึ่งเกิดจากช่องโหว่ของระบบต่างๆ คุณภาพการควบคุมภายในขององค์กรมีจุดอ่อน

๓. Rationalization การหาเหตุผลสนับสนุนการกระทำ หมายถึง จิตใต้สำนึกของคนที่รู้ว่าอะไรดี อะไรไม่ดี แต่ เมื่อมีแรงกดดัน มีโอกาสที่จะทำทุจริต ก็จะหาเหตุผลสนับสนุนหลอกตัวเองหลอกผู้อื่นว่าไม่ผิด เช่น แค้นใจ ชั่วคราวเดียวเอามาคืน เป็นต้น

การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านการทุจริต

การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านการทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นการวิเคราะห์โอกาสที่จะเกิดผลกระทบของความเสี่ยงเพื่อประเมินโอกาสและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นดำเนินการวิเคราะห์และจัดลำดับความเสี่ยง โดยกำหนดเกณฑ์การประเมินมาตรฐานที่จะใช้ในการประเมินความเสี่ยงด้านการทุจริต ได้แก่ ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง ความรุนแรงของผลกระทบ และระดับความเสี่ยง

ตารางอธิบายโอกาสเกิดเหตุการณ์

ระดับ (Level)	คำจำกัดความ (Definition)	
	โอกาสและความน่าจะเป็น (Opportunity and Probability)	ความถี่ (Frequency)
5 สูง (high)	มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นสูง (มากกว่า50%)	ภายใน 1 สัปดาห์ เกิดขึ้นมากกว่าหรือเท่ากับ 1 ครั้ง
4 ค่อนข้างสูง (Nearly High)	มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นค่อนข้างสูง (31 - 50%)	ภายใน 1 เดือน เกิดขึ้นมากกว่าหรือเท่ากับ 1 ครั้ง
3 ปานกลาง (Medium)	มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้นได้ในบางครั้ง (11 - 30%)	ภายใน 1 ปี เกิดขึ้นมากกว่าหรือเท่ากับ 1 ครั้ง
2 ค่อนข้างต่ำ (Nearly Low)	แทบจะไม่มีโอกาสดังกล่าวเกิดขึ้น (6 - 10%)	มากกว่า 1 ปี แต่ไม่เกิน 3 ปี เกิดขึ้นมากกว่าหรือเท่ากับ 1 ครั้ง
1 ต่ำ (Low)	เกิดขึ้นได้ยากมาก (น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5%)	เหตุการณ์นี้ไม่เคยเกิดขึ้น หรือ มากกว่า 3 ปี เกิดขึ้นมากกว่าหรือเท่ากับ 1 ครั้ง

ผลกระทบจากเหตุการณ์ (Impact)

ระดับ (Level)	ด้านการ ดำเนินงาน	ด้านภาพลักษณ์	ด้านกฎหมายและข้อบังคับ
5 สูง (high)	การให้บริการ หยุดชะงัก ตั้งแต่ 24 ชั่วโมงขึ้นไป ส่งผลกระทบ ต่อ ผู้ใช้บริการอย่าง มาก	มีการเผยแพร่ ข่าวทางลบผ่าน ช่องทาง สื่อมวลชน และ สังคม ออนไลน์ มากกว่า 3 วัน	ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือข้อบังคับหรือกฎหมาย หรือสัญญาหรือข้อตกลงและมีผลตามมาในทางปฏิบัติ ที่รุนแรง ถูกฟ้องร้องดำเนินคดี ก่อให้เกิดความ เสียหาย ด้านการเงิน
4 ค่อนข้างสูง (Nearly High)	การให้บริการ หยุดชะงัก ไม่เกิน 24 ชั่วโมง ส่งผล กระทบต่อ ผู้ใช้บริการอย่าง อย่างมีนัยสำคัญ	มีการเผยแพร่ ข่าว ทางลบผ่าน ช่องทาง สื่อมวลชน และ สังคม ออนไลน์ 3 วัน	ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือ ข้อบังคับหรือกฎหมาย หรือสัญญาหรือข้อตกลง และมีผล ตามมาในทาง ปฏิบัติที่รุนแรง ก่อให้เกิดความเสียหายด้าน การเงิน แต่ไม่ถูกฟ้องร้องดำเนินคดี
3 ปานกลาง (Medium)	การให้บริการ หยุดชะงัก ไม่เกิน 12 ชั่วโมง ส่งผล กระทบต่อ กระบวนการ ภายในและส่งผล กระทบ ต่อ ผู้ใช้บริการ เล็กน้อย	มีการเผยแพร่ ข่าวทางลบ ผ่าน ช่องทาง สื่อมวลชน และ สังคมออนไลน์ 2 วัน	ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือข้อบังคับหรือกฎหมาย หรือสัญญาหรือข้อตกลงไม่ถูกฟ้องร้องดำเนินคดีและ ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายด้านการเงิน แต่ต้องชี้แจง ต่อหน่วยงานกำกับดูแลอย่างเป็นทางการ
2 ค่อนข้างต่ำ (Nearly Low)	การให้บริการ หยุดชะงักไม่เกิน 5 ชั่วโมง ส่งผล กระทบต่อ กระบวนการ ภายใน แต่ไม่ ส่งผลกระทบต่อ ผู้ใช้บริการ	มีการเผยแพร่ ข่าวทางลบ ผ่าน ช่องทาง สื่อมวลชน และ สังคมออนไลน์ 1 วัน	ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือ ข้อบังคับหรือกฎหมาย หรือ สัญญาหรือข้อตกลง ไม่ถูก ฟ้องร้องดำเนินคดี ไม่ก่อให้เกิด ความเสียหายด้านการเงิน ไม่ต้องชี้แจง ต่อหน่วยงานกำกับดูแล
1 ต่ำ (Low)	การให้บริการไม่ หยุดชะงัก ไม่ ส่งผลกระทบต่อ ผู้ใช้บริการ	ไม่มีการเผยแพร่ ข่าว ทางลบ และ ไม่มีการ เผยแพร่ ข่าวผ่าน ช่องทาง สื่อมวลชน และ สื่อสังคมออนไลน์	ปฏิบัติตามกฎหมายหรือ กฎระเบียบหรือข้อบังคับ หรือสัญญาหรือข้อตกลง

ระดับความเสี่ยง (Degree of Risk)

เกณฑ์ระดับความเสี่ยง		ความหมาย	
สูง (H: High)	(20-25)	ความเสี่ยงที่มีความสำคัญสูงมากจำเป็นต้องได้รับการจัดการทันที	
ค่อนข้างสูง (NH: Nearly High)	(10-16)	ความเสี่ยงที่มีความสำคัญสูง จะต้องได้รับการจัดการในลำดับถัดมา	
ปานกลาง (M: Medium)	(5-9)	ความเสี่ยงที่มีความสำคัญและต้องติดตามการปฏิบัติตามมาตรการจัดการความเสี่ยงที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันอย่างเคร่งครัด	
ค่อนข้างต่ำ (NL: Nearly Low)	(3-4)	ความเสี่ยงที่มีความสำคัญน้อยอยู่ในระดับที่ผู้บริหารยอมรับได้ แต่ต้องติดตามอย่างสม่ำเสมอ	
ต่ำ (L: Low)	(1-2)	ความเสี่ยงที่มีความสำคัญน้อยอยู่ในระดับที่ผู้บริหารยอมรับได้	

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลหันตะเภา
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖

ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	มีความเสี่ยงการทุจริตอย่างไร	โอกาสเกิดการ ทุจริต (๑-๕)	ระดับของ ผลกระทบ (๑ - ๕)	มาตรการป้องกัน เพื่อไม่ให้เกิดการทุจริต	ตัวชี้วัด
การจัดซื้อจัดจ้าง	หัวหน้า/เจ้าหน้าที่พัสดุ เลือกซื้อร้านที่ ตนเองสนิทหรือเป็นญาติหรือร้านที่ ตนเองคุยได้ง่าย	๔	๔	๑. ปรับเปลี่ยนร้านค้าในการจัดซื้อ จัดจ้าง ๒. เข้มงวดในการตรวจรับพัสดุหรือ การจ้าง	จำนวนเรื่องร้องเรียน การทุจริตและ ประพฤติมิชอบ
การบริหารงานบุคคล	มีการรับบุคคลที่เป็นเครือญาติหรือ บุคคลที่ตนเองได้รับผลประโยชน์เข้ามา ทำงาน หรือมีการรับผลประโยชน์เพื่อ แลกกับการเลื่อนขั้น เลื่อนเงินเดือน	๔	๔	๑. มีการประกาศรับสมัครและ ดำเนินการคัดเลือกอย่างโปร่งใส และตรวจสอบได้ ๒. มีการเปิดเผยการเลื่อนขั้น เลื่อน เงินเดือน ให้สามารถสอบถาม ตรวจสอบได้	จำนวนเรื่องร้องเรียน การทุจริตและ ประพฤติมิชอบ
การนำทรัพย์สินของ ราชการมาใช้ในเรื่อง ส่วนตัว	มีการนำทรัพย์สินของราชการมาไปใช้ เป็นการส่วนตัว เช่น รถส่วนกลาง อุปกรณ์ทำประปา อุปกรณ์ซ่อมไฟฟ้าฯ	๓	๓	มีการทำทะเบียนควบคุมการใช้งาน อย่างเคร่งครัด	จำนวนเรื่องร้องเรียน การทุจริตและ ประพฤติมิชอบ

/การรับสิ่งของ...

ประเด็นความเสี่ยง การทุจริต	มีความเสี่ยงการทุจริตอย่างไร	โอกาสเกิดการ ทุจริต (๑-๕)	ระดับของ ผลกระทบ (๑ - ๕)	มาตรการป้องกัน เพื่อไม่ให้เกิดการทุจริต	ตัวชี้วัด
การรับสิ่งของ ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์เพื่อ แลกกับการรับบริการ หรือการกระทำอื่นๆ	บุคคลหรือหน่วยงานอื่นที่มีส่วนได้ส่วน เสียกับหน่วยงานมอบสิ่งของ ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์เพื่อแลกกับการรับ บริการ	๔	๔	๑. มีการรณรงค์ไม่รับสิ่งของ ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์ จาก บุคคลหรือหน่วยงานอื่น ๒. มีบทลงโทษที่ชัดเจน	จำนวนเรื่องร้องเรียนการ ทุจริตและ ประพฤติมิชอบ
การยกยอกเงิน ค่าธรรมเนียม	เจ้าหน้าที่ยกยอกค่าธรรมเนียมที่ ประชาชน/ผู้รับบริการชำระให้กับ หน่วยงาน	๓	๔	ผู้บังคับบัญชามีการควบคุมและ ติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิด	จำนวนเรื่องร้องเรียนการ ทุจริตและ ประพฤติมิชอบ
การจัดโครงการ/กิจกรรม	มีการเลือกพื้นที่ในการจัดโครงการ/ กิจกรรมเจ้าหน้าที่คุ้นเคยเป็นการ ส่วนตัว	๓	๓	พิจารณาพื้นที่ที่ประสบปัญหาและมี ความจำเป็นลำดับแรก	จำนวนเรื่องร้องเรียนการ ทุจริตและ ประพฤติมิชอบ
การจัดประชุมดูงาน สัมมนาต่างๆ	ผู้รับผิดชอบโครงการมีสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด กับเจ้าของกิจการหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับสถานที่	๒	๑	๑. สถานที่ มีความเหมาะสมกับ งบประมาณ ๒. วิทยากรมีความรู้ความเหมาะสม กับงานหรือโครงการนั้นๆ	จำนวนเรื่องร้องเรียนการ ทุจริตและ ประพฤติมิชอบ
การออกใบอนุญาตหรือ การรับรองสิทธิ์	หัวหน้าหน่วยงาน เจ้าหน้าที่มีญาติหรือ คนรู้จักที่มายื่นขอใบรับรองหรือ ใบอนุญาตนั้นๆ	๓	๓	ผู้ปฏิบัติต้องทำตามกฎระเบียบโดยมี ความเป็นกลาง	จำนวนเรื่องร้องเรียนการ ทุจริตและ ประพฤติมิชอบ
